

Handläggare
Sara Alvfeldt
Telefon: 08- 508 09 562

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd
2017-09-21

Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck 2018-2022

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Johanna Engman
stadsdelsdirektör

Susanna Halldin
avdelningschef

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har tagit fram programmet för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck 2018-2022. Detta har skett med bakgrund av stadens budget för 2015 i syfte att nå visionen om ett Stockholm för alla. Programmets giltighetstid föreslås gälla 2018-2022.

Programmet beskriver vilka utmaningar som finns när det gäller hbtq-personers rättigheter. Fem fokusområden som är prioriterade för staden att arbeta med lyfts fram. Vidare beskriver programmet ansvarsfördelning och övergripande arbetssätt, samt hur uppföljningen ska göras. Programmet är ett styrdokument och ska tillämpas i uppdrag som staden ger andra organisationer eller enskilda.

Förvaltningen anser att programmet är väl genomarbetat men efterfrågar tydligare vägledning för hur programmet ska implementeras i de olika verksamheterna.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från Norrmalms stadsdelsnämnd gällande remissen program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck 2018-2022. Nämndens yttrande ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 25 september 2017.

Programmet har arbetats fram av stadsledningskontoret och representanter från två stadsdelsförvaltningar, idrottsförvaltningen, kulturförvaltningen, socialförvaltningen och kulturförvaltningen. Två andra förslag till stadsövergripande styrdokument har tagits fram samtidigt. Dessa stadsövergripande styrdokument omfattar barns rättigheter och inflytande, samt jämställdhet.

Ärendet

Föreliggande program syftar till att utveckla och säkra kvaliteten i stadens verksamheter så att alla människor oavsett könsidentitet, könsuttryck eller sexuell läggning blir bemötta likvärdigt. Hbtq är ett samlingsbegrepp för homosexuella, bisexuella, transpersoner och queer som grupp.

Inledningsvis beskrivs hbtq- personers livsvillkor. Unga hbtq- personer lyfts fram som en utsatt grupp när det gäller våld och hot om våld, samt upplevelsen av otrygghet. Det uppges att hbtq- personer har ett lågt förtroende för bemötandet i den kommunala omsorgen.

Programmets fokusområden

Hbtq- programmet pekar ut fem fokusområden som är prioriterade för staden att arbeta med. Under varje fokusområde tas ett antal viktiga frågor fram:

1. Våld, diskriminering och andra kränkningar mot hbtq- personer ska upphöra.

- 1.1. Brott mot hbtq- personer ska synliggöras och benägenheten hos de som utsätts att söka hjälp och skydd ska öka.
- 1.2. Stockholm ska vara en trygg stad att leva i oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.
- 1.3. Hbtq- personers utsatthet för trakasserier, våld, diskriminering och andra kränkningar samt hatbrott ska upphöra.
- 1.4. Hbtq- personer som utsätts för våld, t.ex. våld i nära relation, hedersrelaterat våld och hatbrott, ska ha likvärdig

tillgång till skydd, stöd och hjälpinsatser och bemötas utifrån sina individuella behov.

2. Unga hbtq- personer ska ha lika rättigheter och möjligheter.

- 2.1. Unga hbtq- personer ska ha likvärdig tillgång till trygga mötesplatser och meningsfulla fritidsaktiviteter, samt möjlighet att bygga egna nätverk och skaffa sig positiva förebilder inför vuxenlivet.
- 2.2. Alla unga, oavsett sexuell läggning och könsidentitet och könsuttryck, ska ha möjlighet att delta på likvärdiga villkor och ha likvärdig tillgång till välfärd- utbildning, omsorg, hälsa och fritid.
- 2.3. Unga hbtq-personer ska känna sig trygga i att kunna vara sig själva. Normer som verkar inskränkande och exkluderade för hbtq-personer ska synliggöras och motverkas i verksamheter som vänder sig till unga.
- 2.4. Skolan ska vara en trygg plats för alla unga, oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Det främjande och förebyggande arbetet kopplat till normer kring sexualitet och kön ska vara väl utvecklat i alla stadens skolor.
- 2.5. Barn och elever som lever i regnbågsfilmer ska bemötas likvärdigt och deras familjeförhållanden ska speglas i pedagogiskt material, samtal och kulturaktiviteter i förskolan och skolan.
- 2.6. Stadens medarbetare som kommer i kontakt med unga ska vara uppmärksamma på om ett barn far illa i hemmiljön eller hindras att uttrycka sin identitet eller sexuella läggning.

3. Hbtq- personer ska ha likvärdigt stöd, omsorg och vård.

- 3.1. Hbtq-personer ska ha samma förutsättningar för god fysisk såväl som psykisk hälsa.
- 3.2. Hbtq-personer ska ha god och likvärdig tillgång samt få sina behov tillgodosedda. Hbtq-personer ska känna högt förtroende för och känna sig trygga i att efterfråga och söka den vård och omsorg som de är i behov av.
- 3.3. Staden ska i myndighetsutövning behandla och bemöta stockholmarna likvärdigt och respektfullt oavsett könsidentitet, könsuttryck eller sexuell läggning eller familjekonstellation.
- 3.4. Äldre hbtq-personer eller personer med funktionsnedsättning i behov av stöd och omsorg ska ha tillgång till en trygg och likvärdig service. I vård- och

omsorgssituationer ska ett respektfullt och lyhört bemötande, oavsett utförare garanteras.

4. Hbtq-personer ska ha likvärdig tillgång till kultur, idrott, och fritid.

- 4.1. Hbtq-personer, deras erfarenheter och livsvillkor ska speglas i stadens kulturverksamheter. Exkluderade normer kring sexualitet och kön ska uppmärksammas.
- 4.2. Hbtq-personer ska ha likvärdig tillgång till stadens utbud av kultur-, fritids-, idrotts- och motionsverksamhet. 4.3 Verksamheterna ska vara planerade och utformade så att hbtq-personer tryggt kan ta del av aktiviteter.

5. Staden ska samverka med civila samhället för hbtq-personers lika rättigheter och möjligheter.

- 5.1. Staden ska delta i och stödja evenemang som synliggör och lyfter fram mänskliga rättigheter och hbtq-personers livssituation.
- 5.2. Staden ska stödja civilsamhällets aktörer som tillhandahåller trygga mötesplatser, sociala aktiviteter och fritidsverksamheter som riktar sig till olika individer inom hbtq-gruppen, särskilt för unga, äldre och nyanlända.
- 5.3. Föreningar som får stöd av staden ska arbeta för att motverka diskriminering och kränkande behandling i sina verksamheter utifrån sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.

Genomförande och uppföljning

Programmet lyfter fram att en grundläggande förutsättning för genomförande är ökad kunskap om hbtq- personers livsvillkor. Nämnder och bolagsstyrelser behöver även ha kunskap i exkluderande normer kopplat till könstillhörighet. Stadsledningskontoret har tagit fram en diplomutbildning för nämnderna att använda efter behov.

Nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för genomförande av programmet. Detta görs inom ramen för ordinarie planering och uppföljning av verksamheten. I verksamhetsplanerna ska nämnder och bolagsstyrelser precisera hur de arbetar med de fokusområden som redovisas i programmet. Fokusområdena utgör en grund i konkretiserandet av nämnd- och bolagsmål samt indikatorer och aktiviteter.

Enligt programmet behöver metodutvecklingen ske nära verksamheten. Det kan handla om att säkerställa ett professionellt

och respektfullt bemötande. Vidare kan det handla om att inte förmedla normer och bilder som osynliggör eller exkluderar hbtq-personer.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av äldre- och socialtjänstavdelningen.

Förvaltningens synpunkter

Nämnden arbetar aktivt med förebyggande och främjande arbete mot diskriminering för hbtq-personer inom alla verksamheter. Ett av målen i nämndens lokala utvecklingsplan (LUP:en) är att myndighetsutövningen inom äldreomsorg är rättssäker och behandlar personer likvärdigt oavsett könsidentitet, könsuttryck eller sexuell läggning. För att uppnå detta mål har nämndens beställar- och utförarenheter inom äldreomsorg genomgått en diplomeringsutbildning i hbtq-frågor. Utifrån det har beställar- och utförarenheterna tagit fram en åtgärdsplan som de arbetar utifrån.

Förvaltningen anser att programmet är väl genomarbetat. Enligt förvaltningen är det bra att lyfta fram fokusområden som staden ska arbeta utifrån.

Enligt förvaltningen så är programmet generellt skrivet och det kan försvåra tillämpningen av det. Förvaltningen anser att framtagandet av indikatorer och aktiviteter skulle underlätta både implementeringen och uppföljningen av programmet.

Förvaltningen anser att det är oklart vilket ansvar nämnder och bolagsstyrelser kan tillskrivas i frågan att ”brott mot hbtq-personer ska synliggöras och när detta övergår till en polisiär fråga.

Programmet är ambitiöst men i strävan att täcka många aspekter under fokusområdena så tappar programmet tydlighet och stringens. Detta gäller som sagt även genomförandet av programmet och hur detta ska konkretiseras i verksamheterna.

Bilaga

Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck 2018-2020.